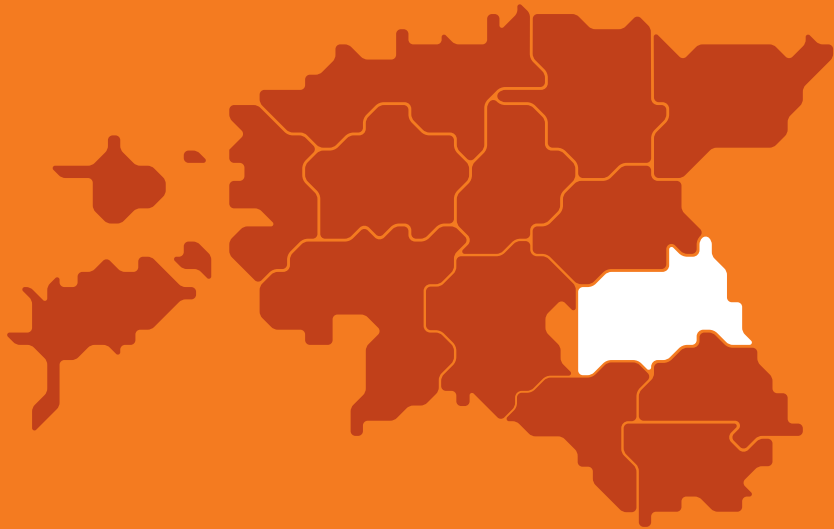

Tervise
Arengu
Instituut

Tartumaa

(va Tartu linn)

Ravitud või surmaga lõppenud
vigastusjuhtude ülevaade

Ülevaade võtab kokku vigastuste andmed, mis on ühtsetel alustel arvatud ja Eesti keskmisega võrreldavad.

Ülevaate eesmärk on pakkuda alusandmeid kohaliku tasandi tegevuste planeerimiseks ning elanike tervise ja heaolu parandamiseks.

Ülevaates välja toodud andmete kohta leiab täiendavat infot aadressil: www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

Väljaandja: Tervise Arengu Instituut

Kujundaja: Disainikorp OÜ

Väljaande kasutamisel viidata allikale.

Soovitav viide käesolevale väljaandele:

Ravitud või surmaga lõppenud vigastusjuhtude ülevaade – Tartumaa.

Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2023.

Materjal on valminud Norra toetusest 2014-2021 rahastatud projektist „Rahvatervise valdkonna võimekuse ja kompetentside suurendamine kohalikes omavalitsustes“

RAVIKULUD 2021. AASTAL

139 018€

7-19a

34 859€

3-6a

16 084€

0-2a

613 108€

75+ a

8 086
vigastusjuhtu

ravikulu
2,2 miljonit€

124 517€

20-29a

898 475€

30-64a

326 467€

65-74a

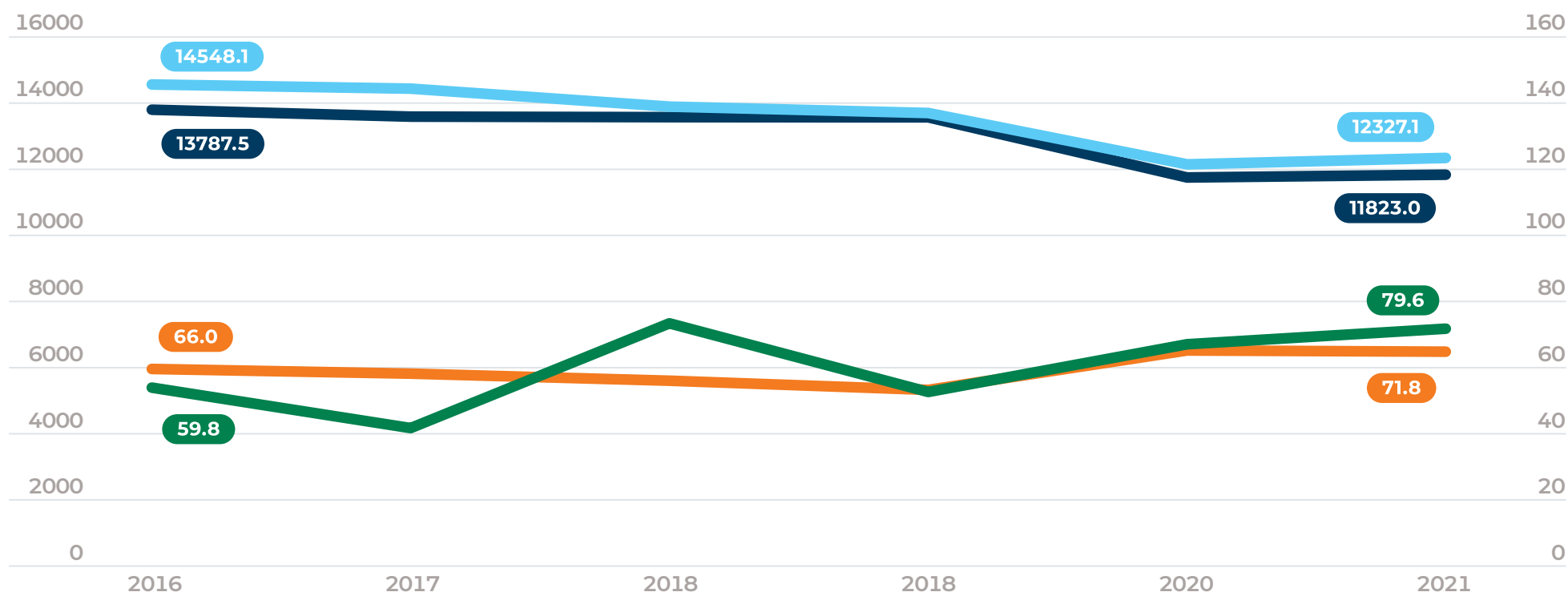

VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD

- Tartumaa (v.a. Tartu linn) on vigastussurmade ja ravitud vigastusjuhtude vaates Eesti keskmisel tasemel.
- Teiste piirkondadega võrreldes jõudis ravile sagedamini liiklusvigastusi, eluta mehhaanilise jõu poolt tekitatud vigastusi ning kukkumisi trepilt, astmetelt, jää ja lumega.
- Sagedased olid ka ülepingutusest/puudeseisundist/reisimisest tingitud juhtumid.

Vigastusjuhud ja -surmad 100 000 elaniku kohta

- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Eestis
- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Tartumaal (v.a. Tartu linn)
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Eestis
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Tartumaal (kokku)

55%

teised põhjused

47

surmaga lõppenud
vigastusjuhtumit

15%

sõidukiõnnetus

11%

kukkumine

15%

juhuslik mürgistus

2%

ebaselge tahtlus

2%

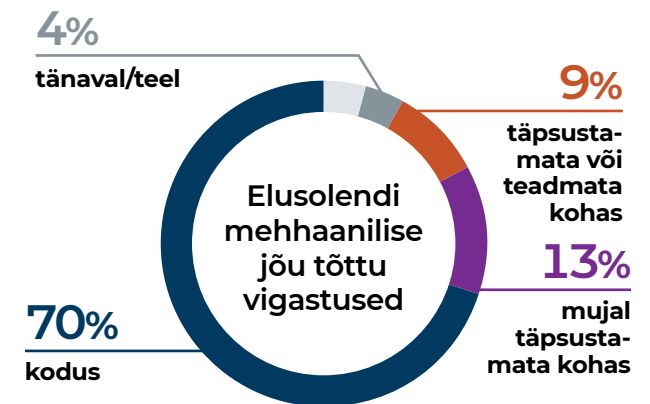
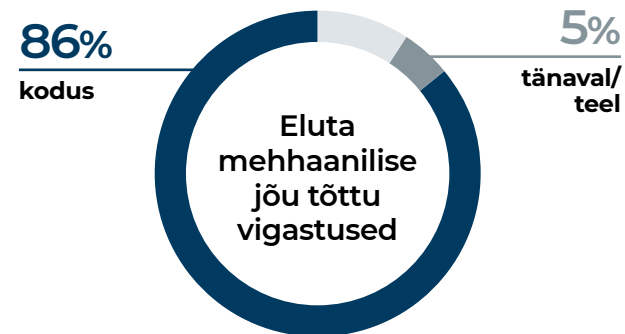
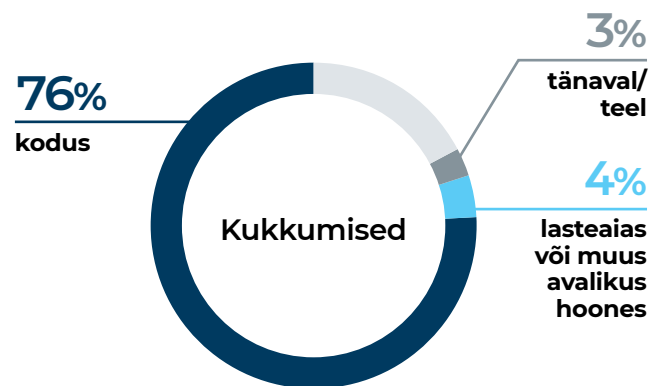
tahtlik enesevigastus

VIGASTUSED 0-2-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

4,4% Kõikidest Tartumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Muu juhuslik kukkumine

75 21%

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

61 17%

Muu/täpsustamata teguri juhuslik toime

39 11%

Löök vastu esemeid või nendega

35 10%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

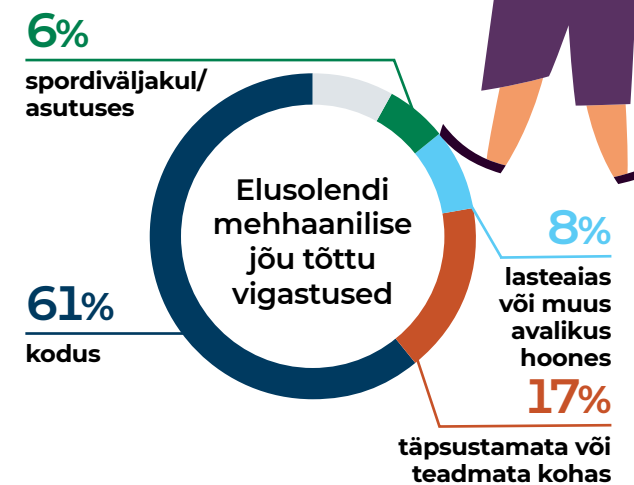
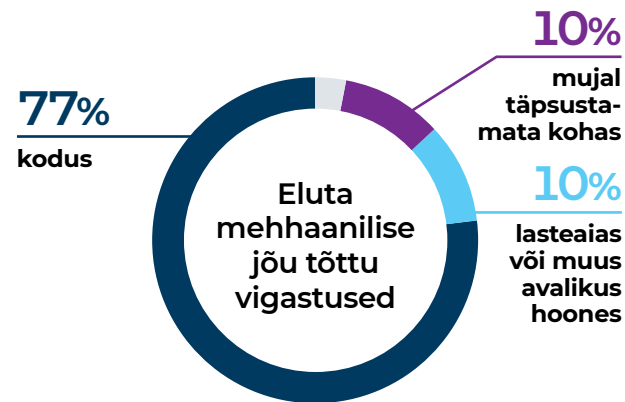
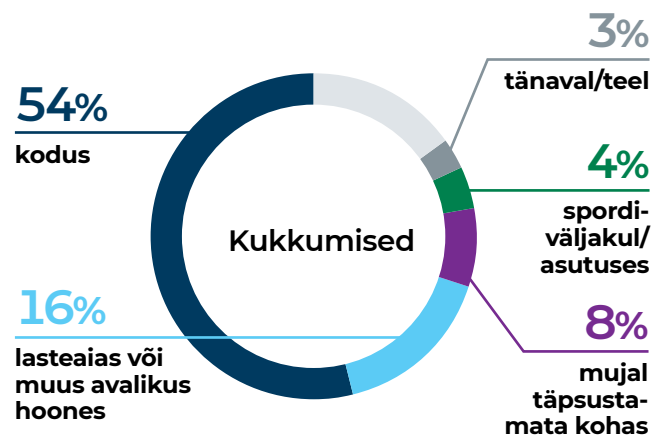
35 10%

VIGASTUSED 3-6-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

6,2% Kõikidest Tartumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Muu juhuslik kukkumine

110 22%

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

81 16%

Löök vastu esemeid või nendega

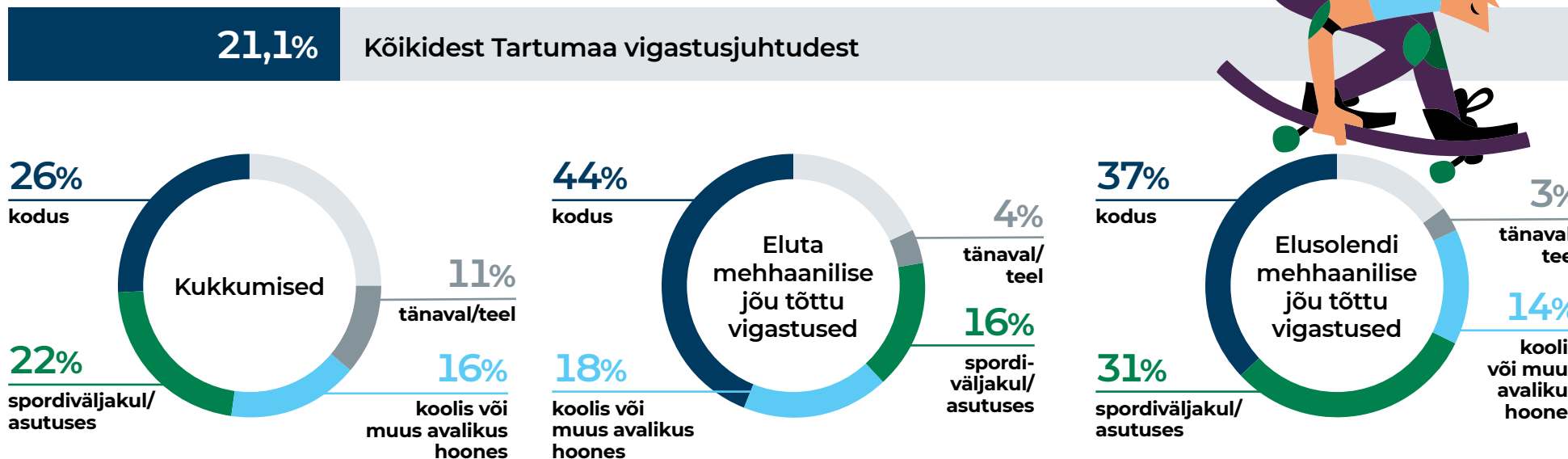
64 13%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

52 10%

VIGASTUSED 7-19-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka ära löömist vastu esemeid või lööke esemetega.

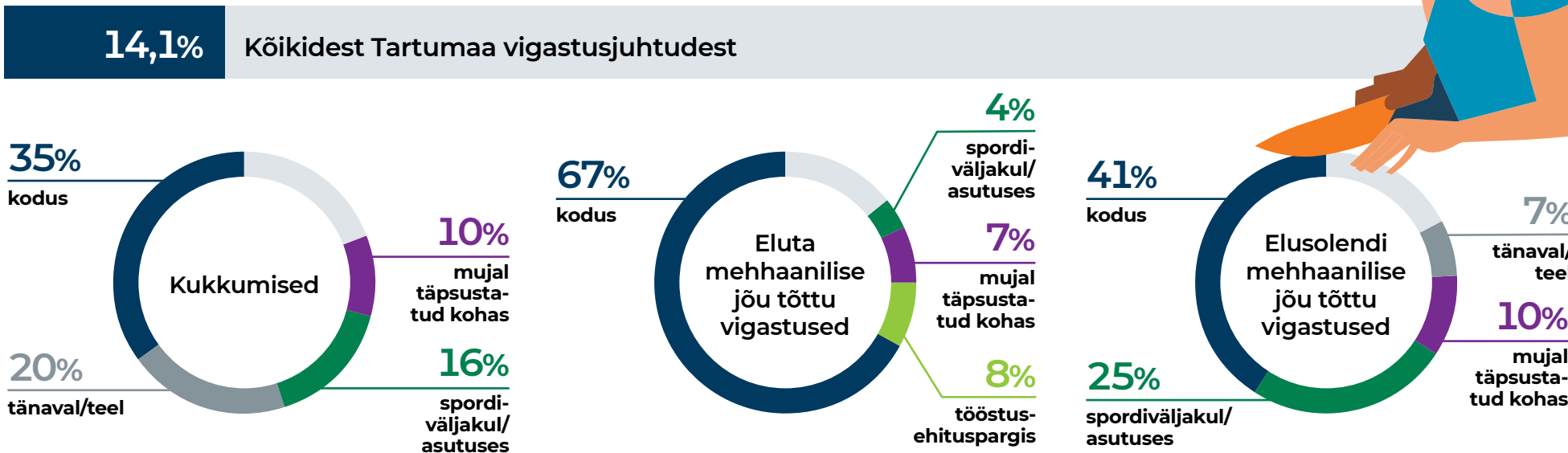

Peamised õnnetuste põhjused

Löök vastu esemeid või nendega	289	17%
Muu juhuslik kukkumine	281	16%
Libisemine/komistamine samal tasapinnal	248	15%
Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	106	6%

VIGASTUSED 20-29-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka ära löömist vastu esemeid või lööke esemetega.

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal	145	13%
Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese	132	12%
Löök vastu esemeid või nendega	130	11%
Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	85	7%

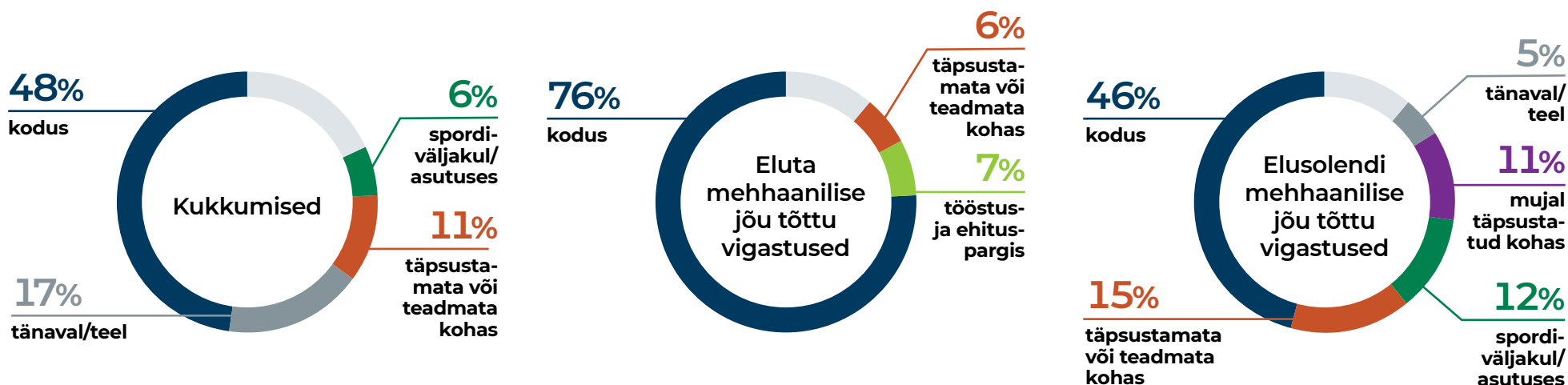
VIGASTUSED 30-64-AASTASED

- Sagedasemad vigastusjuhtumid seotud erinevat tüüpi kukkumistega – nii samal tasapinnal libisemise ja komistamisega kui kukkumist treppidelt, astmetelt või muudelt erineva kõrgusega pindadelt.

43,4%

Kõikidest Tartumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

539 15%

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

536 15%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

320 9%

Löök vastu esemeid või nendega

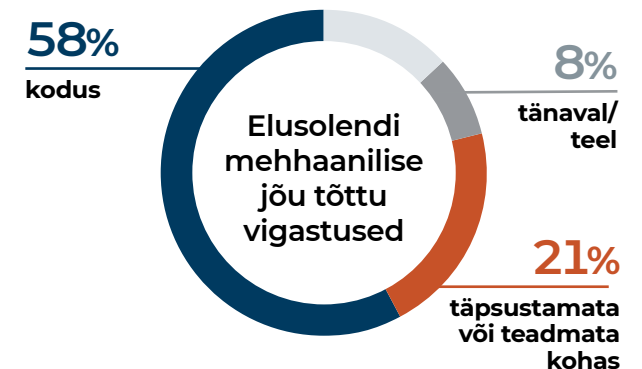
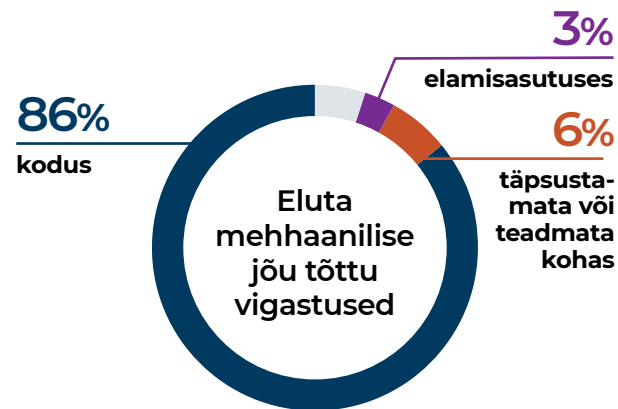
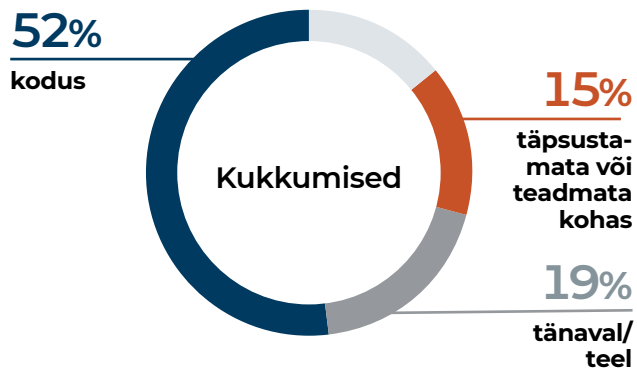
283 8%

VIGASTUSED 65-74-AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukkumisega.

5,3% Kõikidest Tartumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

113 **27%**

Kukkumine jää või lume tõttu

55 **13%**

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

49 **12%**

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

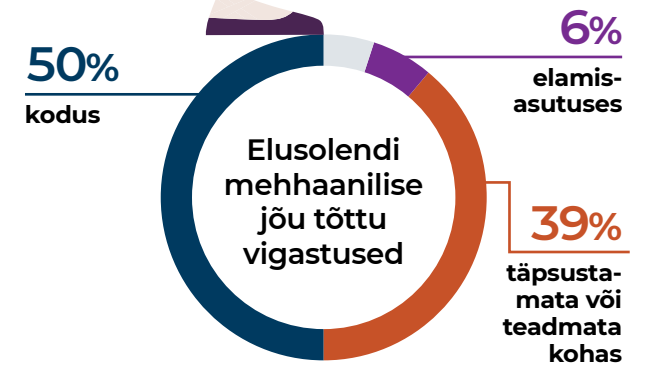
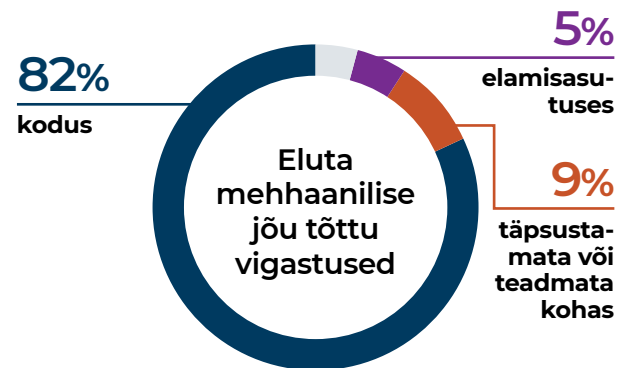
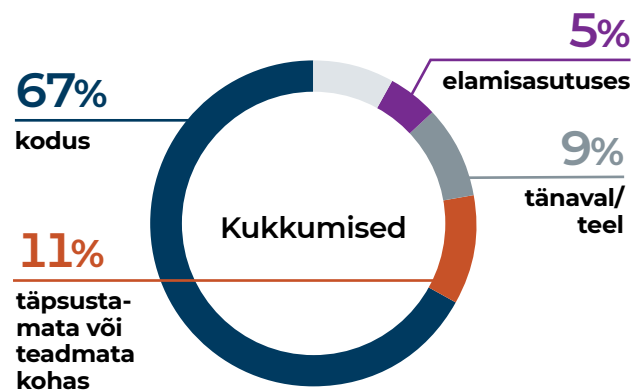
39 **9%**

VIGASTUSED 75+ -AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukkumisega.

5,6% Kõikidest Tartumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

218 48%

Kukkumine jää või lume tõttu

39 9%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

38 8%

Muu juhuslik kukkumine

34 7%

VIGASTUSTE KAITSE- JA RISKITEGURID

Vigastuste riskitegurid

- kõrge impulsiivsus
- madal enesejuhtimise oskus
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- kogematus tööriistade, aparaatide käsitlemisel
- stressisituatsioonid ja ülepingutused
- madal teadlikkus ohutusnõuetest või nende eiramine (tööriistad, masinad, seadmed)
- töötamine kõrgema riskiga tegevusaladel
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- majanduslik toimetulek
- lapsevanema järelvalve puudumine
- lapsevanemate teadlikkuse ja hoiakute puudumine
- lapse või vanema tervislik seisund
- sotsiaalmajanduslik taust
- aastaaeg ja kellaaeg
- kõrgem vanus
- eelnenud kukkumised
- kroonilised haigused
- kõnnaku- ja tasakaaluprobleemid
- ravimite tarvitamine (nii konkreetsete ravimite toime kui ka ravimite hulgikasutus)
- keskkond

Vigastuste ennetusmeetmed

- teadlikkuse tõstmine
- hoiakute muutmine
- oskuste arendamine
- väliskeskkonna ohutus ja turvalisus (teede, hoonete korrashoid; tööstus- või ehitusala, veekogude, ohtlike objektidele ligipääs jms)
- ohutud ja turvalist käitumist suunavad regulatsioonid (seadused, piirangud, maksud, ohutusnõuded toodetele ja teenustele jms)
- riskikäitumise vähendamine
- kontrollnimekirjad koduohutuse või tervisliku seisundi hindamiseks
- infomaterjalid
- tehnilised abivahendid (pliidi alarm, käsitoed, liikumisandur)
- vigastusriskide teadmine ja märkamine
- regulaarne toitumine ja liikumine
- vanemlike oskuste programmid
- ohutusalane juhendamine
- vigastuste oskuslik reageerimine ja ravi

VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD TARTUMAAL (V.A. TARTU LINNAS) - POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES

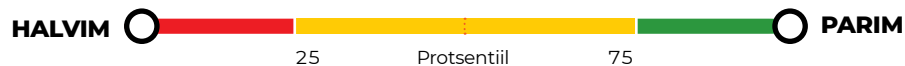
○ Piirkonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab ring

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
VIGASTUSJUHUD						
Ravitud tahtlik enesevigastus	50	84.7		205.5	133.6	35.1
Ravitud ründe tagajärg	191	323.5		341.9	213.8	128.1
Ravitud ebaselge/teadmata tahtlusega vigastus	150	254.0		473.2	292.7	213.2
Ravitud õnnetusjuhtum, sh ..	7695	13032.2		13182.0	11010.0	10284.1
LIIKLUS						
.. sõidukiõnnetuses vigastatud jalgrattur	202	342.1		401.8	275.4	192.9
.. teised sõidukiõnnetuses viga saanud	224	379.4		399.6	291.1	173.5
KUKKUMINE						
.. libisemine/komistamine samal tasapinnal	1402	2374.4		2903.8	2509.8	2062.0
.. kukkumine jää või lume tõttu	427	723.2		775.0	544.6	348.5
.. kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	649	1099.1		1099.1	806.6	649.7
.. muu juhuslik kukkumine	789	1336.2		1679.1	1253.0	819.0
MEHHAANILINE JÕUD						
.. löök vastu esemeid või nendega	828	1402.3		1755.0	1347.3	924.3
.. naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese	913	1546.3		1546.3	878.7	664.6
.. terav klaas, nuga, mõök, pistoda	250	423.4		526.5	358.1	323.0
.. purustus, kokkusurumine, suletus esemete sees/vahel	304	514.9		529.5	328.4	227.3
.. tööriista või seadmega kokkupuude	280	474.2		600.7	309.9	192.0
.. muu eluta mehhaanilise jõu toime	332	562.3		1023.1	439.2	334.9

LOE TÄPSEMAT INFOT ANDMETE KOHTA :
www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
ELUSOLENDI JÕUD						
.. teise isiku poolt löök, väänamine, hammustus jms	167	282.8		340.9	271.9	149.6
.. koerahammustus või -löök	80	135.5		194.7	117.4	82.2
.. teise imetaja, roomaja või mittemürgise putuka hammustus, löök või nõelamine	116	196.5		516.7	303.1	133.1
.. muu/täpsustamata elusolendi jõu toime	13	22.0		86.2	60.6	22.0
MUU PÕHJUS						
.. kokkupuude mürgise looma/taimega	59	99.9		315.9	101.4	52.3
.. ülepingutus, reisimine, puudusseisund	373	631.7		631.7	420.6	192.3
.. muu/täpsustamata teguri juhuslik toime	287	486.1		584.1	393.0	327.8
SURMA PÕHJUS						
Surm õnnetuse, mürgistuse, trauma tõttu, sh..	47	79.6		148.1	71.8	46.8
.. sõidukiõnnetus	7	11.9		12.4	5.4	0.0
.. kukkumine	5	8.5		37.7	13.4	4.4
.. juhuslik mürgistus	7	11.9		32.4	14.4	0.0
.. tahtlik enesevigastus	1	1.7		37.3	14.0	1.7
.. rünne	0	0.0		7.1	2.0	0.0
.. ebaselge tahtlusega vigastus	1	1.7		11.6	3.1	0.0
.. muu õnnetus, mürgistus, trauma	26	44.0		50.3	19.6	11.7

Tervise
Arengu
Instituut

